

GYELETÉRTEK

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 15.— K Felevere . . . 90.— K
Negyedévre 45.— K Egész évre 180.— K

EGYES SZÁM ÁRA 60 FILLÉR.
Kapható az összes dohánytözsdekben,
utcai árusítóknaál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ferencz József-ut 26., I. em. (passage)
a városi bérházban .

Proclamatie.

In ceasul in care armata romana evacueaza zona de la rasarit de Tisa. Comandamentul Trupelor romane aminteste cetatenilor acestul tinut ca ocupatiunea romana a fos provocata numai prin ofensiva pornita de armata rosie maghiara din vara 1919. Cetatenul pasnie din acest tinut judecand cu dreptate si impartialitate nu poate tagadui, ca datorita numai ostarilor romane fost salvat de bolsevismul distrugator, care se grabea sa aduca la dezastru si ruina toate avutiile nationale maghiare sa prade si sa transforme in ceasa bunul si proprietatea fiecaruia. Din clipa in care soldatul roman a pus stapanire pe malul Tisei, dreptul, cinstea si viaa fiecaruia, au fost garantate; administratia civila, scoala, justitia, si biserica nationale maghiara prin nimic nu au fost stenjenite; din ptriva subscutul soldatului roman si au putut continua mersul lor normal.

Daca mandria va inabusi pentru moment simtamantul de dreptate istoria nepertoare va fi obligata a recunoaste ca numai gratie armatei romane sa oprit ruina nationala si statului maghiar, deasemeni nu se va tagadui ca rechizitiunile strict necesare armatei de ocupatie sau facut in conditiuni legale si dupa o prealabila despagubire avandu se, grija a se scuti de aceste obligatiuni locuitorii nevoiasi. Aducem multumirile noastre, autoritatilor civile locale, care siau indeplinit rolu cu bunevointa si exactitate, mai aducem multumiri tuturor locuitorilor canii recunoscand in armata romana, pe salvatorii lor neau dat supunere si ascultere, fara sovaire. Atragem totodata luarea aminte, ca in cazul cand vreo ceata de resvratiti sub impulsul fostilor imputerniciti ai gardai rosii, vor complota pe timpul retragerii la viata vreunui soldat, functionar, sau cetatean roman, eri va incerca a nimici materialul armatei romane, atunei armata romana oprindu si mersul se va rein toarce in zona in care sa complotat, pentru a descoperi, prinde si reprimare de indata pe atentatori cu toata rigoarea legilor de rasboiu. Zona se va preda, autoritatilor maghiare in toata regula, astfel in cat linistea cetatenilor sa fie asigurata.

Comandamentul trupelor din Transilvania:

General s. s. **Mardarescu.**
Sef de stat Major
General **Panaitescu.**

Felhivás.

Azon érában, mikor a román hadsereg kiüríti a Tiszától keletre levő területet, a román csapatok parancsnoksága ezen terület polgárságának tudomására hozza, hogy a román megszállást csakis a magyar vörös hadsereg 1919. évi nyári támadása idézte elő. Ezen terület békés polgári igazságosan és részrehajthatatlanul itélve nem tagadhatja le, hogy csak a román hadaknak köszönhető megmentése a megsemmisítő bolsevizmustól, amely sietett megsemmisülesbe és pusztulásba vonni az egész magyar nemzeti vagyont, elpredálni és hamuvá változtatni mindenkinek vagyonát és tulajdonát.

Azon pillanattól, mihelyt a román katonák a Tisza partját uralták, mindenkinek a joga és becsülete biztosítva volt; a polgári közigazgatás, iskola, igazság-

szolgáltatás és a magyar nemzeti egyház semmi által sem volt megakadályozva, sőt ellenkezőleg a román katonai védelme alatt folytathatták menetüket. Ha talán a büszkeség egy pár pillanatra megsemmisítette az igazságérzetet, a halhatatlan történelemnek kötelessége lesz elismerni, hogy csak — hála a román hadseregnek — meg lett gátolva a magyar nemzet és állam megsemmisülése, hasonlóan le nem tagadható, hogy a megszálló csapatoknak feltétlenül szükségesek rekvizitációs törvényes feltételekkel és megfelelő kártalanítás mellett törtétek, számontartva ezen kötelezettség alól felmenteni a szegény lakosokat.

Köszönetet mondunk a helyi polgári hatóságoknak, kik hivatásukat jóakarattal és pontossággal teljesítették.

Köszönetet mondunk még az összes lakosoknak, akik felismerve a román hadseregben felmentőjüket, alázatot és meghallgatást adván kétség nélkül. Együttel felhívjuk a figyelmet, hogy azon

esetben, ha valamely bujtogató (felázadó) csoport a vörös gárda volt megbízottjának befolyása alatt, a visszavonulás tartama idején merényletet követne el valamely katonai életre, hivatalnok, vagy román állampolgár ellen, vagy megkísérel megsemmisíteni a román hadsereg anyagát, akkor a román hadsereg menetében megáll, vissza fog térni azon területre, amelyen a merényletet elkövették, a merénylőket kideríteni, elfogni, azonnal kivégezni a háborús törvények teljes szigorával.

A terület át lesz adva teljes rendben a magyar hatóságoknak oly módon, hogy a polgárság csendre biztosítva legyen. Az erdélyi csapatok főparancsnoka:

Mardarescu s. k.,
tábornok.

A vezérkar főnöke:
Panaitescu
tábornok.

Az entente nem kívánja már Németországtól a katonai kiadatásokat.

A kolozsvári Ellenzék írja: „Már egy héttel ezelőtt szükzavú távirat érkezett arról, hogy

az antant főtanácsa nem kívánja többé Németországtól a háború előidézőinek és bűnösseinek kiadatását, illetve a szövetséges törvényszék elé állítását, hanem beleegyezik abba, hogy német bíróság ítélkezze felettük.

Mostan egy bázeli jelentés hirt ad a részletekről. Az antant jegyzékét a berlini angol ügyvivő kézbesítette ki a német kormányának. A jegyzék élénk meglepedést keltett a német nép minden körében.

Örülnek neki, hogy Németországot nem akarják végleg megalazni. Illetékes körök csak azt sajnálják, hogy az antant nem akar a bűnösök felett ítélkező bíróságba tagokat küldeni, hanem azt egészen a németekre bizza.

Az antant által fölsorolt egyének fölött a lipcei birodalmi fő-törvényszék fog ítélkezni e célra alakított külön ötsz tanácsokban. Minden egyes embert külön állítanak a bíróság elé és az eseteket elkülönített büntügyi eljárásban tárgyalják le.

Berlin, február 27. Az Achtuhr Abendblatt jelenti Bazelből, hogy a szövetségesek tanácsa hat hónapban állapította meg Németország részére azt a határidőt, mely alatt a lipcei törvényszék ítéletét be kell mutatni.

E határidőt eredetileg három hónapra tervezték.

A kolozsvári Ellenzék közli: Zürichből jelentik: Hivatalos angol körökben megerősítik azt a hírt, hogy a békeszerződéseket a legyőzöttek javára általában revideálni fogják.

Az entente katonai bizottságot küld Nyugat-Magyarországra.

A magyar kormány képviselője is részt vesz a bizottságban.

Bécsből jelentik: Az entente elhatározta, hogy katonai bizottságot küld Nyugat-Magyarországra. Egyben közölte a magyar kormánnyal, hogy ebben a bizottságban az osztrák kormány képviselője is helyet foglal. A magyar bekekkü döntésg. amely ezt a közlést közvetítette a magyar kormánynak, egyidejűleg jegyzeket intézte a bécsi kerülethez.

kérve, hogy a bizottságban a magyar kormány képviselője is helyhez jusson. A nagykövetség értekezlete szerdán délelőtt tartott ülésén fogalkozott ezzel a kéréssel és elhatározta, hogy a kéreésnek helyt ad. A Nyugat-Magyarországba induló szövetségi bizottságot tábornokokból állítják össze.

21. és 25. számú rendelet (kibővitve).

Mi, Erdélyi csapatok parancsnoka, a katonai igazságügyi törvénykönyvek 82. és 87. § II. pontja értelmében a hadsereg biztosítására és az ország védelmére

elrendeljük:

a Tiszáig elfoglalt egész területre, mely hadművelési területnek tekintetik:

1. Rend ellenszögöknek lesznek tekintve:

a) akik rosszakarat nélkül nyilvános helyiségekben, állomásokon, vonatokon, az utcán stb. közölni, elterjeszteni, beszélni fognak bármely módon igaz vagy beképzelt híreket vagy relatív meggyőződések a hadműveletekről, a csapatmozdulatokról és helyzetükről, a katonai hatóságok rendelkezéseiről, vagy bármely más dolgokról, a román hadsereg vonatkozásilag;

b) akik állomásokon, vonatokon tállatnak, komoly megindoklás nélkül, vagy tolongani, kiabálni fognak és nem fogják tiszteletben tartani a rendre vonatkozólag kiadott utasításokat;

c) akik rossz szavakkal fogják illetni a román nemzetet;

d) bármely jóakaratu személy, aki levelet vinne. valamint azok, akik mások által elősegítik magánleveleket az egyik helyről a másikra szállítani;

e) akik a hadsereg érdekeit szolgáló rendelkezések ellen lázít;

f) azok, akik meghatalmazás vagy katonai engedély nélkül, minden rossz szándék kizárásával, titkon vagy nyilvánosan, akár katonai parancs folytán, akár nem, történet kiüritett helyiségeket elfoglalnak;

g) akik sértő szavakkal fogják illetni a román katonákat, a román hadsereget vagy országot;

h) bárki, aki rosszakarat nélkül megmérgez, vagy megfertőz kutakat, forrásokot, bármely folyó vagy állóvizet, valamint bármilyen élelmiszert;

i) azok, akik kritizálni fogják a parancsnokság által kiadott rendeleteket;

j) azok, akik kivesszik a zászlókat, vagy a hivatalok más jelvényeit)

k) azok, akik közbelépnek vagy mások közbelépését provokálják, hogy megakadályozzanak egy letartóztatást, vagy a parancsnokság által kiadott rendelet végrehajtását.

2. Ezen rend ellen szegülő a következőképpen lesznek megbüntetve. Az a), b), c) és d) pontok alá esők meg lesznek vizsgálva hadbíró által, első és utolsó alkalomkor egy évig terjedhető börtönnel és 2000 lei-ig terjedhető pénzbírsággal lesznek sújtva.

Az e), f), g), h), i), j) és k) pontokban foglaltak ellenszegülő a haditörvényszékek által lesznek megvizsgálva és elítélve 3 évig terjedhető börtönnel és 5000 lei-ig terjedhető pénzbírsággal.

Midőn a fent említett tettek közül valamelyik kémkedési vagy árulási szándékkal lesz végezh vive, a háboru alatt már életbe lévő törvények szerint lesznek megbüntetve.

3. A rendelet ellenszegüléseinek a meghatározását királyi biztosok, hadbírók, tőparancsnokságok, — csendőrtisztek és bármely katonai rendőrtiszt végzi.

4. E jelen rendelet, amennyiben lehet, lapok által lesz kihirdetve, ki lesz ragasztva minden községben, haditörvény-székek székhelyén, hadbíróságokon, tőparancsnokságoknál, csendőrségeknél és községházaknál, ki lesz hirdetve dobszó által is.

E formások megtartását jegyzőkönyvileg állapítják meg a katonai rendőrtisztek.

E rendelet büntető hatálya életbe lép 3 nap után a fentemlített végrehajtásokkal s csak azon személyek lesznek megbüntetve, akik e három nap után esnek bűnbe.

5. A 21. és 25. sz. rendelet határozatai, amelyeket szintén e parancsnokság adott ki, de a jelen rendelettel nem egyezők, hatályon kívül lépnek abban a pillanatban, amikor e rendelet életbe lép.

Kiadva Parancsnokságunknál.

Nagyszében, 1919 május hó 13-án.

Erdélyi csapatok főparancsnoka:

Mardarescu tábornok.

Vezérkari főnök:

Panaitecu tábornok.

Vizsgálat a városi birtokok kezelése ügyében.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A jog- és pénzügyi bizottság szerdán délután Vargha Elemer dr. tb. főjegyző elnöke alatt ülést tartott, amelyen több közgyűlési ügyet tárgyaltak le.

Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnok előterjesztésére javasolja a bizottság, hogy a köztisztasági és fuvarozási vállalat intézőjének 6, a könyvelőnek 4, a pénztárosnak 3 öl tüzfát adjon a város a folyóár feléért.

Tárgyalta azután a vajdalahosi birtok miatt keletkezett per ügyét. Kertész Imre bérlő ugyanis, mivel az összes gazdasági épületek összeomlottak, kártérítési pert indított a város ellen, most azután egyezséget ajánlott, amely szerint 15.000 koronával megelégszik. A bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy az egyezséget ajánlatot fogadja el.

E kérdés kapcsán Vásáry István dr. tanácsnok felszólalt s rámutatott arra, hogy nemcsak a konkrét esetben, de más dolgokban is történt mulasztás. Megállapítható, hogy a városi birtokok kezelése és ellenőrzése nagyon elhanyagolt volt. Intézkedni kell, hogy a város ilyen óriási károkat ne szenvedjen. A rossz birtokkezelés miatt a város a haszonbérleti összeg 30—40 százalékát ráfizeti perre. A gazdasági épületek egymásután omlnak össze. Vizsgálatot kell indítani, hogy kit terhel a felelősség.

Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnok, a gazdasági ügyosztály vezetője kijelentette, hogy ő maga is kéri, hogy vizsgálatot rendeljenek el. Az előző napon tartott gazdasági bizottsági ülésen szóva is tette a helytelen birtokkezelést. E dekesen fejtegette a helyes birtokpolitika irányait, amelyet a jövőben követni kell. Egeszen más-ként kell kezelni a birtokokat, mint eddig. A gazdasági ügyosztály nagyon el volt eddig hanyagolva, majd a vizsgálat van hivatalosan kideríteni, kit terhel a felelősség a mulasztásért.

Mark Endre főispán-polgármester. Juhász Ignác és Szántó Sámuel dr. felszólalása után a bizottság kimondta: javasolja a közgyűlésnek a legszélesebb körű vizsgálat elrendelését.

A bizottság nem javasolja, hogy a halastavi halak árusítására a Simonffy-utcai bérházban 13.000 koronaért árusító helyet létesítsenek, mert az most nem időszzerű.

Javasolja, hogy az utmesterek 400 koronás loátalányat 600 ko-

Az apagyilkos vallomása.

Ellentétes vallomások a gyilkosság részleteiről.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az Egyetértés tegnap már hírt adott arról a gyilkosságról, mely a Vendég-utca 83. szám alatt történt, hol Bartha István agyon-szurta az édes apját, Bartha Jánost. A gyilkosság előzményeinek a felderítésén fáradozik most a rendőrség. Mikor a fiu leszurta az apját, az öreg Bartha és a fiatal Bartha felesége tartózkodott a szobában. Ők egyértelműen úgy adják elő az esetet, hogy

az öreg felkelt az ágyból és megtámadta a fiut, hogy miért jött olyan későn haza.

Dulakodni kezdtek és a dulakodás hevében szurta le az öreget a fia. — *Mink csak azt láttuk, hogy az öreg nyakából vér ömlik elő és fejjel a falnak bukik.* — mondták a meggyilkolt felesége és menyje.

Ezzel szemben maga a gyilkos egészen másképen vallott a gyilkosság lefolyásáról. Elmondotta,

hogy éjjel 12 órakor jött haza. Zörgetett az ablakon. Anyja beengedte. Az öreg már az ágyban feküdt, de nem aludt. Csak épen a felső kabátját vetette le, mikor hallotta, hogy az öreg mormog magában. Gondolta, hogy már megint veszekedést akar az öreg.

elfutotta a méreg, kibrántotta a bicskáját, az ágyhoz rohant és bele-szurta az öreg nyakába.

A rendőri nyomozás azt igyekszik kideríteni, hogy *szándékosság fent forog-e, vagyis nem-e előre megfontolt szándékkal ölte meg az apját a fiu?* Erre nézve némi gyanu merült fel. Az is gyanus, hogy már csak akkor hívták rendőrt a házba, amikor az öreg kiszenvedett.

Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A gyilkost előzetes letartóztatásba helyezte a rendőrség.

Bukarestből jelentik:

Amikor Vajda miniszterelnök Londonban megkapta Csicserin békeajánlatát, hosszasan tárgyalt L. Georgéval és Mülleranddal.

Vajda ezután visszautazott Bukarestbe.

Rakamazról kitoloncolták a láncosokat.

Bécsből jelentik: *A magyar csapatok által eddig megszállott tiszántúli területen teljes rend és nyugalom uralkodik. Rakamazt a budapesti és a vidéki lánckereskedők egész raja lepte el, akiket a magyar csapatok kiutasítottak.*

Az érmihályfalvai állomáson egy földbirtokost elütött a vonat.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Tegnap délelőtt a debreczeni állomásra Érmihályfalváról beszállították Krieczin György 45 éves földbirtokost, ki súlyos balesetnek esett áldozatul. Krieczin Györgyöt az érmihályfalvai állomáson egy tehervonat elütötte és a szerencsétlen ember bal felső karján és a hatán súlyos sérüléseket szenvedett. Vonattal hozták be Debreczenbe és az állomárról a mentők bevitték a közorházba. A baleset részletei még ismeretlenek, miután Krieczin eddig a rendőrség nem tudta kihallgatni.

**Képes- és művészi le-
velező-lap ujdonságok**

óriási választékban ér-
keztek és kaphatók a

'MÉLIUSZ'
könyv- és papirkereskedésben

Budapesten enyhült a spanyoljárvány.

Bécsből jelentik: **Budapest-en enyhült a spanyol-járvány. Február 28-ikán 21-en haltak meg spanyol-betegségben és 95 újabb spanyolbeteg van a járványkórházakban.**

Mint értesülünk, Debreczenben február második felében lényegesen kevesebb volt a tüdőgyulladásos esetek száma, mint januárban, Debreczenben tehát jelenleg spanyoljárvány nincs, a napfényes idők beálltával ennek veszedelme csökken.

Újra ezerötven koronát küldünk az iskoláknak.

„Egyetlen szegény tanuló sem maradhat ki az iskolából“.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az Egyetértés páratlan jóságú olvasó közönsége szeretettel fogadta a *szegények ügyét* s újszólva napról-napra küldi nemes adományait az Egyetértés gyorssegély-alapja számára. Csak nem régen számoltunk be egy ezerkoronás adományról s most hálás meghatottsággal jelenthetjük, hogy egy névtelen asztaltársaság nyolcszáz koronát küldött az Egyetértés gyorssegély-alapja javára.

Ilyenformán amellet, hogy a nyomornak pillanatnyi enyhülést nyújthatunk, lehetővé válik, hogy újból ezerötven koronát küldjünk az iskoláknak a szegény tanulók tandíjhátralékának kifizetésére. Onnan halljuk állandóan a kérés szót, hogy ne hagyjuk el a szegény tanulók ügyét, ne engedjük, hogy kimaradjanak az iskolából. Ezért küldünk minden iskolának, minden különbözlet nélkül és szívünk minden melegségevel százötven koronát. Ezek a tanintézetek a következők:

A debreczeni egyetem, a ref. tanítóképezde, a ref. főgimnázium, a ref. felsőleányiskola, a rom. kath. főgimnázium, kereskedelmi tanintézet, az állami főreáliskola.

És, amikor újra kinyújtjuk segítő kezünket, hogy a szegény tanulók is boldogulhassanak, minden s őszinte halánk az Egyetértés közönségé, amely ezt nagylelkű áldozatkészségével lehetővé teszi. Boldogok vagyunk, hogy együtt érez velünk abban a tudatban, hogy amikor a szegény tanulókat a mai mostoha viszonyok között támogatjuk, akkor nem csupán a jelennek, hanem mindnyájunk megingathatatlan reményének: a nagyság egy szebb, boldogabb jövőjének teszünk szolgálatot.

*Három napig
nem lesz vámörlet.*

A közlekedési ügyosztály elrendelte, hogy a malmok f. hó 5, 6 és 8-án vámot ne öröljenek, mert ezen három napon kizárólag a város ellátatlan lakosai részére a városi készletből kell örölni.

HIREK

Egy sakk-csodagyermek.

— Az Egytelértés tudósítójától. —

A „Frankfurter Zeitung” írja a következőket: A berlini sakkörökben az utóbbi héten egy 8 éves fiú, S. Rzeschewsky óriási feltűnést keltett sakkteljesítményeivel.

A csodagyermek, mert valóban csodagyermekről van itt szó, legutóbb mintegy 20 kisebb-nagyobb erejű játékosal néhány szimultán játékot játszott végig és meglepő eredményeket ért el.

Ekkor a berlini saktársaság elhatározta, hogy a fiú játékát komoly vizsgálat alá veszi, hogy tényleges játékképessége felől meggyőződjenek. E célból egy szimultán versenyt rendeztek, amelyre 20 jó második klasszisu játékos nevezett be.

Elismert mesterek 25 játékot szoktak fölvenni olyan erejű játékosokkal, mint amilyenek a jelen esetben szerepeltek. A nyolc éves fiút tehát olyan feladat elé állították, amely nehézség tekintetében megközelítően megfelelt egy mester-teljesítménynek és a fiú valóban fenomenális módon oldotta meg feladatát. Meg kell még jegyezni, hogy mesterek szimultán játékaiknál jelentékenyen gyorsabban szoktak játszani, a fiú játéka pedig teljesen egy mester szimultán játékának szintjén állt a kvalitás szempontjából is. Csodálatos, sőt egyenesen megfoghatatlan volt gyermek részéről az a nyugalom és kitartás, amellyel az órákig tartó küzdelmet vezette. Ót órai küzdelem után csak hat játszma volt eldöntve, de a kis sakkművész mind a hatot megnyerte. A többi tizennégy játszmát az idő előrehaladott volta miatt két döntőnek kellett megbecsülni. Az eredmény az volt, hogy a kis Rzeschewsky tíz párt megnyert, kilencben remis lett az eredmény és egyet elvesztett.

Egy talán még keményebb próbát állt ki a csodagyermek előző napon. Közte és az ismert berlini játékos, Sämisch közt egy komoly, szabályszerű játszma folyt le. Sämisch a legjobb német amatőrök közé tartozik, vagyis abba a klasszisba, amely rögtön az elismert mesterek után következik. Egy ilyen kaliberű játékosal vivandó küzdelemhez a kicsinek még nem voltak meg a kellő tapasztalatai és még az a határnya is meg volt, hogy a fekete figurákat nyerte és így ellenfele egy nehéz, zárt nyitással kezdhetett. De a fiú játékevezetésének módja, a harkészség, amellyel magát egy kedvezőtlen állásban védelmezte, a nagyszámú nezők ismételt csodálkozását keltette föl. A játszma három órás küzdelem után megszakadt s a fiú részére elveszett.

Minden csodatálat mellett e fenomenális képessége felett a csodagyermeknek nem lehet elhallgatni, hogy egy gyermek agyának ilyen megerőltetése egészségére igen veszélyes. Az ő játékánál is a nezők tömegének csodálatába a sajnálkozásnak bizonyos érte is vegyült.

•
A közellátási hivatal vezetőinek tiszteletdíja. A köz-

Huszár Károly a magyar királyság visszaállításáról.

Bécsből jelentik: A magyar nemzetgyűlés pénteki ülésén a kormányzói hatalomról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Andrássy Gyula gróf hosszabb beszédében a kormányzó korlátlan házfelosztási joga mellett érvelt, amit azonban a többség nem fogadott el.

Huszár Károly válaszolt az elhangzott felszólalásra.

— A nemzet romlásának — ugymond Huszár — nem egy, de száz oka van. Elvagyunk szánya az ellenkezőjét tenni annak, ami baj a multban volt.

Mi tényleg nem vagyunk kormány, mi ebben a pillanatban férfiak vagyunk, akik életünk kockázatásával állunk itt és akarunk

itt maradni, hogy megvédjük a nemzetet a végpusztulástól.

Az összes intézkedéseinknek provizórikus jellege van. A nemzetgyűlés által megválasztott kormányzó lesz hivatalban kinevezni azt a kormányt, amely azután előterjesztést tesz a végleges alkotmányra. *El vagyunk szánya, hogy a régi magyar nemzeti királyságot állítsuk vissza. Mi a kormányzói hatalmat is nagyon rövid jelentőségűnek akarjuk tekinteni.*

Huszár Károly beszéde végén annak a kívánságnak ad kifejezést, hogy a nemzet mielőbb gyűljön ki a forradalom és a háború okozta betegségekből.

ellátási tanács legutóbb kimondta, hogy ifj. Schwarz Vilmos és Lukács Andor igazgatók részére az eddig szokásban volt év végén megállapított tiszteletdíj helyett havi rendszeren járó tiszteletdíjat kapjon. És pedig Schwarz Vilmos részére havi 2000, Lukács Andor részére havi 1000 korona tiszteletdíjat állapítottak meg akként, hogy ez után sem nyugdíj jogosultságot nem nyernek, személyi, drágasági s más egyéb pótlékra s illetményre igényt nem tarthatnak. A havi tiszteletdíjat a közellátási hivatal pénztárából 1918 szeptember 1-től visszamenően kapják meg. A városi tanács helybenhagyóan tudomásul vette az intézkedést.

Croker, Gly Elinor, Marlitt és Ohnet regények érkeztek és kaphatók a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Uj debreczeni polgárok. A városi tanács Schulz Lajos szatcsót 200 korona, Bercza Andor üveges-üzletvezetőt 200 korona fölveteli díj ellenében fölvetta a város községi kötelekebe. — Krausz Mór szesz- és bornagykereskedőnek és Gréger Andor kereskedőségének fölvetel iránt beadott kérését elutasította.

A kiadóhivatal kéri a közönséget, hogyha birtokában van ez év február hó 3., 4., 16. és 20-iki Egyetértés száma, sziveskedjenek a kiadóhivatalba beadni, hol azoknak ellenértékét kifizetik.

A nyulasi parcellázás. A városi tanács foglalkozott most a nyulasi gyakorlóter 91 hold 295 négyszögöl területének felparcellázásának és a parcellák kiosztásának kérdésével. A tanács a 45 darab 2 holdas parcellát a máv. tisztviselők, tisztviselők beszerzési csoportja, az országos tanítói árvaház, a kollégium tápintézete és a városi tisztviselők es alkalmazottak termelő-szövetkezete között osztotta föl. Egy hold haszonbérleti összege 200 korona, a haszonbérlet szeptember 30-ig tart.

Elhunyt kutmester. Mélysleges fájdalommal tudatjuk felejtethetetlen jó férjem, édes jó apánk, nagyapánk, testvérünk, sógorunk, kománk es jó rokonunk, polgár Bartha János kutmester áldados életének 59. boldog házasságának 33. évében f. hó 3-án bekövetkezett váratlan elhunytát. Kedves halottunk földi részzeit f. hó 5-én, pénteken délután 3 órakor fogjuk a városi közkörház szertartás-teremből a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a Batvan-utcai temetőben végső nyugalomra helyezni. — Vegtisztelettelére rokonainkat, ismerőseinket fájo szívvel meghívjuk. Debreczen, 1920 március hó 4-én. Aldás es beke poraira! Bánatos neje: özvegy Bartha Jánosné Pipó Sára. Gyermekai:

Juliánna férjével Szabó Györggyel, Róza. Unokái: Szabó Bözsike es Kátka. Testvérei es sógorsága: Bartha Zsuzsanna férjével Kiss Jánossal es gyermekeik, Fehér István nejjével Farkas Eszterrel es gyermekeik, Fehér Sára férjével Szabó Istvánnal, Márta János nejjével Teleki Erzsébettel es gyermekeik. Jó komái: Horváth István nejjével Sós Eszterrel, Horváth András nejjével Gavarszki Máriával es gyermekeik. Számos közeli es távoli rokonaink nevében is. A temetést „Dankó” tem. vállalat rendezi.

Bárd es Rózsavölgyi kárácsnyai albumok 1920. évre kaphatók a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Uj árverés a Simonffy-utcai bérházra. Nagy Jakab, Vidoni János es Horváth András a Simonffy-utca 2. számú bérházra 1.760.000 korona ajánlati összeggel most már szabályszerű utóajánlatot tettek s így a városi tanács tegnap tartott ülésén az uj árverést március 16-ra tűzte ki.

Félmillió korona városi pótléket szabtak ki. Vásáry István dr. tanácsnok bejelentette a tanácsnak, hogy 1919. évben városi pótlétekben 539.000 koronát szabtak ki, amelyből 337.000 koronát fizettek be.

Pallas- es Révész-lexikont megvételre keres Antalffy könyvkereskedés Szent Anna- es Varga-utca sarok.

Falk Richárd meghalt. Bécsből jelentik: Falk Richárd budapesti ismert nevű újságíró február 28-án elhunyt. Falk Richárd negyven évvel ezelőtt született Debreczenben, ahol most is kiterjedt rokonsági köteleke van.

A budapesti valuta-börze. Bécsből jelentik: Budapestben február 28-ikán a következő valutajegyzések voltak: A dollár es a márka hanyatlott, a lei keresett. Dollár: 250—56 (245); márka: 314—20 (314); frank: 1720—90 (1700); lei: 385—92 (380); svájci frank: 4100—50; lira: 1540—30; rubel: 260—68 (255); szokol: 278—81 (275); dinár: 775 (750).

A boríték titka. Nagy pánasszal állított be tegnap a rendőrségre Gulyás Antal. Nyil-utca 121. szám alatt lakó gazdalkodó. Elmondotta, hogy egy borítékban tartogatta megtakarított pénzét, 5000 koronát. Tegnap a sertés-vásárban egy disznót akart venni, meg is alkudtak egyre négyezer nehézsáz koronában. Amint az öreg elővette a borítékot, hogy fizessen, megdöbbenve tapasztalta, hogy a borítékban pár darab levél es egy fénykép van. Nem törtenhetett más, minthogy valaki kicsente az öreg zsebéből a borítékot, a pénz kicserélte pár ócska levélre es ugy tette vissza a gazdalkodó zsebébe.

Megszűnt a Hét. Mintegy három évtizedig jelent meg Budapestén a „Hét” című irodalmi hetilap. Pár hónappal ezelőtt alapítója es szerkesztője, Kiss József megvált tőle s az uj tulajdonosok nem tudták föntartani. Február végén végleg megszűnt a Hét.

Pászkárusítás. A statusquo izr. hitközség a pászka árusítását f. hó 7-én vasárnap megkezdi. A pászka es dara ára 14 korona kilogrammonként. A pászka es dara csak liszt vagy blokk ellenében kapható. A lisztet (minden kgr. pászkáért 120 deka) Schnek Józsefné lisztüzletében (Csapó-u. 6. sz.), a blokkot március 28-tól április 24-ig szólókat a hitk. irodában (József kir. hg.-u. 26.) kell beszolgáltatni, ahol a lisztkönyvekből a hitközség közege fogja a blokkokat kivágni. Más névre szóló lisztkönyvek, vagy kivágott lisztjegyek nem fogadtatnak el. Az árusítás ideje péntek es szombat kivételével naponta délután 3—5 óráig. Az előjegyzést igazoló elismervények elhozandók. Az előjáráság.

Legszébb kalap ujdonságok Frank Edénél, megeháza mellett.

A halastavi felügyelő-bizottság. A városi tanács tegnap tartott ülésén újraalakította a halastavi felügyelő-bizottságot amely így alakult meg: Elnök: Magoss György dr. főügyész; tagjai: Latinovics Mihály ny. műszaki főtanácsos, Puskás Kálmán műszaki főtanácsos, Garda Dezső máv. üzletvezető-helyettes, Ledniczky István iparfelügyelő, Jóna János es Eklly József törvényhatósági bizottsági tagok. A kérdés tárgyalásánál a főügyész kijelentette, hogy az építkezés a mai módszer mellett nem folytatható, hanem vagy vállalatba kell adni, vagy pedig megbizza a Halastavi Rézvénytársaságot, fejezze be az építkezést a város ellenőrzése mellett.

Vázlattömbök, fekete es szines tusok, mindenféle ecsetek es gombfészek nagy választékban kaphatók a „Méliusz” könyv- es papirkereskedésben.

Közszemlén a költségvetés. Az 1920. évi költségvetés, amelyet tegnap számunkban részletesen ismertettünk, tegnap került a tanács elé, amely kimondta, hogy azt március 6-tól kezdve a számvevősnél 15 napi közszemlére teszi ki. Egyben kiadta a felügyelő-bizottságnak azzal, hogy azt haladéktalanul vegye tárgyalás alá, hogy a legközelebbi közgyűlésre bevitelhető legyen. Elrendelte továbbá a költségvetésnek 350 példányban való kinyomatását s a törvényhatósági bizottsági tagoknak leendő megküldését.

Dr. Szöllösi neml betegeknek rendel. Hungaria-epület.

Sodronyszeg mindenféle méretben kapható ifj. Losonczy János cégnél József kir. hg.-u. 16.

Az utak burkolásának költsége. Vásáry István dr. tanácsnok tegnap terjesztette a tanács elé a közlekedési bizottság javaslatát, amely arra vonatkozik, hogy a törvényhatósági- es város utak burkolása költségeinek előteremtésére a kövezetvámot emelni kell es a kimenő árukat is kövezetvám alá kell venni. Itt megjegyzi az előadó tanácsnok, hogy a burkolásra tervbe vett költségvetési összeg, az 56.000.000 korona tulajdonképp az egész kövezési programot magában foglalja s a kövezetvám csupán a város utak fentartására szolgál s a törvényhatósági utakra más fedezetet kell keresni. Mivel a kérdés érinti a kereskedelem érdekeit is, az ügyet a tanács véleményes jelentéssel végett áttette a debreczeni kereskedelmi- es iparkamarához.

Uj iparengedélyek. A városi tanács a következő új iparengedélyeket adta ki az alábbi díjak kiszabása mellett: Witt József bazáros 1000 korona, Schwarz Pepi szatóc- és fűszerkereskedés 500 korona, Rosenzweig Sámuel bor és gyümölcsipar nagykereskedés 2000 korona, Glöck Gyula üveg, porcellán- és bazarárkereskedés 1000 korona, Orosz László lókereskedés 200 korona, Hegedüs László szatóc 500 korona, Neumann Nándor festék-, vegyszertár és illatszerkereskedés 2000 korona, Csanádi Sándor csizmadia 200 korona, Rosenthal Aranka női fodrászipar 500 korona, Ókrös István gőzcséplőipar 100 korona, Barna József rófoskereskedés és női divat 500 korona, Berger Adolf bazár, sütemény és cukorkakereskedés 2000 korona, Nagy János cipész 200 korona, Epstein Baruch bor- és gyümölcsipar nagykereskedés 2000 korona, Kasza József kőműves 200 korona.

Villanyszakmába vágó bármilyen munkálatokat jutányosan eszközölök. Mucsi Sándor villanyszerelő, Arany János-u. 20.

Eltélt gyümölcsárdragító. A városi tanács tegnap tartott ülésén helybenhagyta a kihágási bíróság ítéletét, amellyel Weisz Menyhért szatócsot, aki egy kiló almát 8 koronáért árusított s így árdragítást követett el, 700 korona pénzbüntetésre ítélte.

Tavaszi idényre férfikalapok, fehérnemű és nyakkendő újdonságok legolcsóbban beszerezhetők Frank Imréné Piac-utca 43.

Dinamó-gépek, Elektromotorok, Delejgyújtók és egyéb a legkomplicáltabb készülékeket készít és javít, vesz és elad Földvári, Debreczeni Első Elektrotechnikai gyár, — Széchenyi-utca 55.

Legrosszabb nyakkendőit is ujjá alakítják Péterfia-u. 53. sz. alatt, udvarban balra.

Hány kerület lesz a Tiszántul?

Bécsből jelentik: **A magyar politikai pártok már precizen megállapították, hogy a Tiszántul összesen 43 választókerület lesz. Lesz néhány kerület Baranyában is. Az összes kerületek, ahol választani kell, negyvennyolc.**

Segítsük a Népkönyhát!

A városi Tanács 3811—1920. sz. határozatában elrendelte, hogy a Népkönyha f. hó 15-ig fenntartsanak. Tekintve pedig, hogy naponta átlag 1000 ember részesül a Népkönyha áldásában, oly megterhelhetőséget jelent ez a városnak, ami a mai nehéz viszonyok mellett arra kényszerít bennünket, hogy a szükségletet részben társadalmi gyűjtés útján igyekezzünk fedezni. Ismételtlen azzal a kéréssel fordulunk tehát Debreczen város nemes szívű közönségehez, hogy tegye lehetővé azt, hogy a Népkönyha a szorulatok legalább f. hó 15-ig elláthatasson. Sürgős segítség van szükség. És mint-hogy tudjuk, hogy ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segítség, bizton hisszük, hogy Debreczen város jótékonyágáról híres közönsége ismételtlen tanujelét fogja adni áldozatkészségének, a nyomorgók iránt érzett szeretetének és az éhezők felkarolásában bőkezű adományaikkal segítségünkre lesz.

A természetbeni vagy pénzbeli adományokat a Miklós-u. 23. sz. a. helyiségünkbe kerjük juttatni. Debreczen, 1920 március hó 3-án.

Debreczen sz. kir. város
Népjóléti Hivatala.

◆ SZINHÁZ ◆

Csokonai-színház műsora:

Pénteken B) bérletben **Mandarin**, színmű.
Szombaton C) bérletben **Mandarin**, színmű.

Vig-színház műsora:

Pénteken nincsen előadás.
Szombat **Luxemburg grófja** operett.

Nyárai Antal meghalt.

Nagyvárad lapok közlik azt a hírt, hogy Nyárai Antal, az ismert nevű fővárosi komikus, meghalt. Nyárai Antal egyike volt a magyar színészet legérdekesebb alakjainak. Meleg kedélyű komikus, akinek egészséges humora külföldi színpadokon is érvényesülésre talált. Bécsben sokszor játszotta a Cigányprimást. A vidéken Nagyváradon, Szegeden működött, a debreczeni közönség inkább csak jó hírből és vendégszerepléseiből ismeri. Igazi bohém volt. Legutóbb az Apolló kabaréban játszott. Az utolsó bohém címszerepét. Neki írták s talán ő is volt az utolsó bohém, aki halálával gyászborította az egész magyar színészvilágot.

Jelentkez a színházpályázatra. Dacára annak, hogy a színházpályázat nem lehetett kellő módon közétenni, mégis egy pályázó jelentkezett már és pedig Szabó Pál marosvásárhelyi színházigazgató. Valószínű azonban, hogy március 15-ig még több komoly reflektáns is lesz.

Egy fővárosi színház gazdát cserélt. Budapest a Dunaparti-színházat megvette Erdélyi Béla, Trencsénvári tulajdonosa, több nagy vállalat igazgatója.

A színházi iroda jelentése: Mandarin kínai tárgyú angol színmű ma kerül először színre a Csokonai színházban. *Luxemburg grófja* operett szombaton a Vigszínházban. *Faluháza*, Szemes József pályadíjnyertes népdramáját az igazgatóság március második felében hozza színre. A nagy érdeklődésre számot tartó újdonság próbatit Bihari Ákos vezeti.

Vissza! A színházi igazgatóság a Loránt József hírlapíró *Vissza!* című két felvonásos színművét előadásra elfogadta. A premier előadás szerdán lesz a Vigszínházban. Főbb szerepeket játszanak: Honfi Hanna, Egyed Lenke, Székely Zizi, Varadi Lajos, Szigeti Jenő és Bihari László. Jegyeket elővételben árusít a pénztár. **A rokkant iskola előadása.** Nagyszabású, érdekes és gazdag műsoru előadást tart kedden a Vigszínházban a debreczeni rokkant iskola. Számos kitűnő műkedvelő és a szintársulat elsőrendű tagjai vesznek részt a kétségkívül értékes műsorban. Színre kerül: Harsányi Zolt *"Tikk-takk"* bohózat és *"Az ökör"* című bohóság. Kiss Béla zenekara szolgáltat zenét. A jövedelem a Rokkant iskola tagjainak felségélyezésére fordíttatik.

Eise Fröhlich, a szép dán színész főszereplésével *"A nagy érzés"* című négy felvonásos Nor-

di-k-dramát mutatja be ma az Apolló. Előadások 6 és 8 órakor.

Arany-Bika mozivarieté

Pénteken:

FÉRFI-EST!

pirosszínlapos pikáns műsor.

A klubriász partie.

Kacagató bohózat.

Előadás kezdete fél 9 órakor.

A klubriász partie című rendkívül kacagató bohózatot mutatja be ma az Arany Bika Mozi Varieté a pirosszínlapos férfi-est keretében. A magánzámok, dalok, kuplék, tréfák mind újak. Előadás fél 9 órakor.

◆ SPORT ◆

A DEAC atlétikai szakosztálya a napokban tartott ülésén a tavaszi mezei futásokra vonatkozólag a következőket határozta:

1. Tréning napok lesznek kedd, szerda, péntek. Folyó hó 5-én, pénteken lesz az első mezei futó tréning Hadházy Dezső tréner vezetésével. Felkérnek az összes atlétikával foglalkozó DEAC tagok, hogy pénteken fél 5 órára a nagyerdei sporttérre megjelenni sziveskedjenek.

2. Március hó 23-án rendez a DEAC a helybeli egyesületek részére egy mezei futóversenyt.

Ifjúságiaknak 3 és fél kilométer egyéni- és csapatverseny. Sniórokaknak 5 kilométer egyéni- és csapatverseny.

3. A DEAC kéri, hogy engedélyezze az északkerületi mezei futóbajnokság rendezését a DEAC által, mely április 11-én lenne az előbbi verseny méretei szerint. Hajdu, intéző.

DMTK tréningje. Értesitem a DMTK football csapatának játékosait, hogy f. hó 5-én délután a DKASE-pályán tréningen teljes számban jelenjenek meg. Football-intéző.

A DEAC felkéri összes football-játékosait, hogy pénteken d. u. 3-kor a tréningen okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Intézőség.

Makkabea SE. értesíti összes footballistáit, hogy pénteken délután fél 3 órakor a DKASE-pályán kétkapus tréninget tart. Football-intéző.

NYILTTER+

A rólam elterjedt hírek miatt kinyilatkoztatom, hogy nem vagyok azonos e lap f. hó 2-án megjelent becsületsértő utas című cikk azonosával.

Kovács Lajos,
máv. kalauz neje.

* E rovatban közölték nem vállal felelősséget a Szerkesztőség

Akác- és tölgyfát

minden mennyiségben házhoz szállítok ölenként és aprítva métermázsanként

Polyánszky Orest

tűzifakereskedő, Piac-utca 58. és Miklós-u. végén: Szoboszlói-ut 1.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznapokon tíz szög 4 korona, minden további szög 40 fillér. — Vasárnap 10 szög 5 korona, minden további szög 50 fillér. Vastagabb betűből szedve ***** duplán számítottak. *****

LEVELEZÉS

Egy színész szerelmi regénye, *"Megcsalva"* címen kapható a Méliusz könyvkereskedésben és a Színházi Figaróban. 368

AJÁNLAT

Elcserélem egy szoba, konyha, fűkamara, pince s külön padlással bíró utcai lakásomat hasonlót, esetleg 2 szobás lakással. Cím kiadói hivatalban. 818 **Képkeretezés** legolcsóbb Konekál Egyháztér. Léczek nagy választékban. 457

Kész butorok kaphatók és megrendelhetők Kiss Gyula asztalosnál, Burgundia-utca 13. szám. 455

Nagymennyiségű vágott galyfa ölenként házhoz szállítva jutányosan megrendelhető. Péterfia 53. 960

Festést, tisztítást, gallérokat, ingeket és sima ruhát 8 nap alatt vállal Csapó-u. 11, keresztépület. 944

Tanítónő felsőbbleányiskolai, polgárista, elemista tanulók tanítását vállalja. Cím a kiadóban. 978

KERESLET

Gázcső csavarmetszőt 2 cikk méretig megvételre keresek, Péterfia-utca 61. 974

Veszek asztal és ágyneműket, menasszonyi kelengyőket, szöveteket, selymeket, csipkét és szalagot magas árk mellett. Kaiser, Piac-utca 7. 916

Sárga-viaszt bármely mennyiségben napi áron vesz **Grósz Nagy Ferenc** aranygyászaru gyógyszerész (színház mellett.) 922

Önállóan dolgozó varró- és tanulóleány felvételt. Széchenyi-u. 32. 979

Folyó hó 2-án délelőtt a Máv. fog. szövb. ben egy szegény övegy elvesztett 120 koronát, kéri a megtalálót, mivel ugyanis nyomában van, Teleki-u. 20. alá juttatni. 982

Cukorrépat veszek nagy mennyiségben Rákóczi-utca 13. 983

Tíz kiló lisztet adok, aki egy szobához juttat. Cím a Színházi Figaróban. 980

ELADÁS

Ócska nád, téglá, vályog, deszka, faanyag eladó. Honvéd-utca 28. 775

Egy kocza öt fiával eladó. Kandia-utca 9. sz. 935

Angol bőrgarnitúra eladó. Cím a kiadói hivatalban. 950

Eladó ház Homok-utca 46. sz, beköltözhető lakással. Értekezni Nyil-utca 88. sz. 821

Eladó Csapókert, Vasutisor 35 alatti 518 négyszögöl jó termő szőlő gyümölcsösével. Értekezhetni Meszena-utca 20, Mogyoróssynál. 972

36-os fekete, magasszaru cipő, egészen új és egy férfi cipő olcsón eladó. Boldogfalva-u. 26. sz. 973

Eladó 1028 négyszögöl pusztá föld, mely az epreskerti sorompón kívül, a hadházi vasutól és az epreskerti faraktur futóházától néhány méternyire fekszik. Ezenkívül sarok telek és a hadházi vasut és a faraktár felől is 70 méter frontja van. Igen alkalmas üzleti vagy ipari célokra, mivel a vasut is könnyen bevezethető. Értekezni lehet Kovács Sándor kereskedőnél, vagongyári kolónia. 975

2 rézagy éjjeli szekrényvel, 2 diófa-szekrény, nagyon szép szalon butor eladó. Értekezni lehet Kölcsey-u. 9. 981

Eladó Homok-kert, Hegyi Mihály-utca 48. számú ház, szőlővel. Értekezni a helyszínen. 985

2 db 10 hónapos süldő eladó. Tócs-kert, István-ut 13. 484

Felelős szerkesztő:

Dr. SZATAI FERENC.

Kiadja:

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántuli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.